

OECD *Multilingual Summaries* OECD Digital Economy Outlook 2017

Summary in Latvian

Read the full book on: [10.1787/9789264276284-en](https://doi.org/10.1787/9789264276284-en)

OECD digitālās ekonomikas apskats 2017

Valstis saskaras ar digitālās transformācijas radītajām iespējām un izaicinājumiem

Digitālās transformācijas radītā iespēja stimulēt ekonomiku šobrīd ir pasaules darba kārtības augšgalā. Savus mērķus šajā jomā OECD valstis izvirzīja 2016. gada Kankūnas ministru sanāksmē, kas bija veltīta digitālajai ekonomikai. Lai maksimāli palielinātu digitālās transformācijas radītos ieguvumus inovācijas, izaugsmes un sociālās labklājības jomā, valstis pievērš lielāko uzmanību digitālās transformācijas ietekmei uz politiku, uzlabojot novērtējumu un izstrādājot saskaņotu politikas satvaru valdības pieejai kopumā. Neraugoties uz panākumiem nacionālo digitālo stratēģiju (NDS) īstenošanā OECD valstīs, joprojām liela problēma ir koordinēšana. Tikai dažas valstis ir uzticējušas NDS koordinēšanu augsta līmeņa amatpersonām vai struktūrām, kas darbojas digitalizācijas jomā.

Par spīti joprojām novērojamajai krīzes ietekmei, informācijas tehnoloģiju pakalpojumi turpina attīstīties un norāda uz pozitīvām izredzēm

Kopš pasaules ekonomikas krīzes tāpat kā kopējā pievienotā vērtība ir samazinājusies arī OECD valstu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nozares pievienotā vērtība. Taču IKT nozarē samazinājās telekomunikāciju pakalpojumu, kā arī datoru un elektronikas ražošanas pievienotā vērtība, bet tā palielinājās informācijas tehnoloģiju (IT) pakalpojumiem un saglabājās nemainīgā līmenī programmatūras publicēšanas jomā. Prognozējams, ka nākamajos gados šīs pretrunīgās tendences, kas atspoguļojas OECD valstu IKT nozares nodarbinātībā, turpinās attīstīties, jo riska kapitāla investīciju apjoms IKT nozarē — ar uzņēmējdarbību saistīto prognožu rādītājs — ir atgriezies 2000. gada (augstākajā) līmenī. IKT nozare joprojām ir galvenais inovāciju virzītājspēks, kurā tiek ieguldīta lielākā daļa no OECD valstu uzņēmumu izdevumiem pētniecībai un attīstībai un ar kuru saistīta vairāk nekā viena trešdaļa no visiem pasaulē iesniegtajiem patentu pieteikumiem.

Ātra komunikāciju infrastruktūras un pakalpojumu paplašināšana ir vajadzīga, lai nodrošinātu jaunu datu pieplūdumu

Komunikāciju tirgu izaugsmi veicina pieprasījums un daudzās valstīs — atbilstīgi reglamentējošie noteikumi, kas stimulē konkurenci, inovācijas un ieguldījumus. Ir palielinājušās investīcijas telekomunikācijās tāpat kā ieņēmumu daļa, un uzņēmēji savos tīklos arvien vairāk izmanto šķiedru optiskās sakaru līnijas. Gan fiksēto, gan mobilo platjoslas tīklu pakalpojumu vidējās cenas ir samazinājušās, bet abonētu skaits palielinājies, kā arī dažās valstīs būtiski pieaug mobilo datu izmantošanas apjomi. Konverģence telekomunikāciju un apraides jomā sekmē apvienošanu un pārpirkšanu un mudina pārskatīt reglamentējošos noteikumus un iestādes. Platjoslas ātrums 1 gigabits

sekundē (Gbps) vairs nav nekas neparasts, un, ņemot vērā jaunu datu pieplūdumu, piemēram, no savienotiem un autonomiem transportlīdzekļiem, tiek veidoti pirmie 10 Gbps komerc piedāvājumi.

IKT izmantošanas apjomi turpina palielināties, bet joprojām saglabājas atšķirīga situācija dažādās valstīs, kā arī starp uzņēmumiem un privātpersonām

Vidējais IKT izmantošanas apjoma līmenis privātpersonu vidū atkal ir augsts, taču joprojām situācija ir atšķirīga dažādās valstīs un sociālajās grupās, jo īpaši saistībā ar sarežģītākām mobilā interneta izmantošanas iespējam, piemēram, iepirkšanos vai bankas pakalpojumu izmantošanu. Gados vecāki, kā arī mazāk izglītoti cilvēki šajā ziņā atpaliek visbiežāk. Valstis koncentrē uzmanību uz profesionālo apmācību, pamatizglītību un vidējo izglītību, un novirza valsts līdzekļus ierīcēm un savienojamībai skolās. Tikmēr lietotāji ir nobažījušies par drošības un privātuma nodrošināšanu tiešsaistē, abi šie faktori ir galvenie šķēršļi interneta lietošanai tostarp arī labāk izglītotu cilvēku vidū. Uzņēmumu vidū mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) atpaliek IKT pamata un modernizētu pakalpojumu lietošanā. Mākoņdatošanas un lielo datu analīzes apjomi strauji pieaug, lai arī to bāze ir neliela. Ražošanā arvien vairāk izmanto robotus, bet līdz šim tas notiek tikai dažās valstīs.

Digitālās inovācijas un jauni uzņēmējdarbības modeļi sekmē transformāciju, tostarp nodarbinātības un tirdzniecības jomās

Uz datiem balstīta inovācija, jauni uzņēmējdarbības modeļi un digitālās aplikācijas maina to, kā darbojas zinātne, valstis, pilsētas un nozares, piemēram, veselības aprūpe un lauksaimniecība. Digitālo inovāciju atbalsta politika pārsvarā koncentrējas uz inovāciju tīkliem, piekļuvi finansējumam un datu (atkārtotu) izmantošanu, bet mazāk uzmanības pievērš ieguldījumiem informācijas un komunikācijas tehnoloģijās, uz zināšanām balstītai kapitāla un datu analīzei. Digitālās transformācijas rezultātā dažādās nozarēs tiek iznīcinātas un radītas darbvietas, rodas jaunas darba formas un tiek pārveidota tirdzniecības vide, jo īpaši pakalpojumu jomā. Reaģējot uz šīm pārmaiņām, daudzas valstis pārskata darba likumus un tirdzniecības nolīgumus.

IKT efektīvai izmantošanai sadzīvē un darbā ir vajadzīgas labākas speciālās un vispārīgās IKT prasmes, kā arī labākas pamatprasmes

IKT efektīvai izmantošanai sadzīvē un darbā ir vajadzīgas atbilstīgas prasmes. "IT speciālisti" ir otrajā vietā starp tiem desmit visvairāk trūkstošajiem speciālistiem, kuru vakances darba devējiem ir grūti aizpildīt, jo īpaši pakalpojumu jomā, lai gan IKT speciālistu trūkums, šķiet, ir vērojams tikai dažās valstīs, vismaz Eiropā. Taču daudziem darba ņēmējiem, kuri izmanto IKT ikdienā, ir nepietiekamas vispārīgās IKT prasmes, proti, tādas IKT pamatprasmes kā problēmu risināšana un komunikācija, kas ir arvien vairāk vajadzīgas, lai pielāgotos mainīgajai darba videi. Nedaudzas valstis īsteno programmas, lai salāgotu esošās IKT apmācību prioritātes ar prognozētajām vajadzībām pēc prasmēm, bet tikai dažas līdz šim ir apstiprinājušas visaptverošu IKT prasmju stratēģiju.

Bažas par digitālo drošību un privātumu kavē IKT apgūšanu un uzņēmējdarbības iespējas

Līdz ar intensīvāku IKT lietošanu uzņēmumi un privātpersonas saskaras ar lielākiem digitālās drošības un privātuma riskiem. Jo īpaši MVU ir jāievieš vai jāuzlabo digitālās drošības riska pārvaldības prakse. Daudzas valstis nodrošina atbilstību valsts digitālās drošības stratēģijām, bet dažās valstīs līdz šim ir spēkā valsts privātuma stratēģija. Tikmēr privātuma riskiem pievienojas patērētāju bažas par krāpšanu tiešsaistē, tiesiskās aizsardzības mehānismiem un tiešsaistē iegādātu produktu kvalitāti, kas ierobežo uzticēšanos un varētu palēnināt elektroniskās tirdzniecības starp uzņēmumiem un patērētājiem attīstību. Patērētāju aizsardzības politika pārsvarā joprojām koncentrēta uz uzticēšanās radīšanu elektroniskajai tirdzniecībai kopumā un tikai sāk saskarties ar jaunām problēmām, kas rodas vienādranga platformu tirgos.

Līdz ar mākslīgā intelekta attīstību rodas būtiski politiskas un ētiskas dabas jautājumi

Mākslīgais intelekts (MI) kļūst populārs, ļaujot mehānismiem apgūt cilvēkiem raksturīgās kognitīvās funkcijas. Papildinājumā ar datorapmācību, lielo datu tehnoloģiju un mākoņdatošanu algoritmi var identificēt arvien sarežģītākas shēmas lielos datu kopumos un jau pārspēj dažas cilvēku kognitīvās funkcijas. Solot ieguvumus efektivitātes un produktivitātes ziņā, mākslīgais intelekts var paplašināt esošo problēmu loku un radīt jaunus politiskas vai ētiskas dabas jautājumus, piemēram, attiecībā uz tā potenciālo ietekmi uz darbvietu un prasmju attīstību nākotnē vai to, kā tas ietekmēs uzraudzību un pārskatāmību, atbildību, saistības, kā arī drošumu un drošību.

Blockchain tehnoloģijas perspektīvas ir atkarīgas no tā, cik sekmīgi noritēs cīņa ar tehniskajiem šķēršļiem un politiskajiem izaicinājumiem

Blockchain tehnoloģija ļauj veikt darījumus bez uzticības personu piesaistes. Piemēram, bitcoin, virtuāla valūta, kas balstīta uz blockchain, darbojas neatkarīgi no jebkādas centrālās bankas vai citas finanšu iestādes. Vēl bez bitcoin, blockchain tehnoloģijas izmantošana rada iespējas daudzās jomās, tostarp finanšu un valsts sektorā, izglītībā un lietu internetā, samazinot darījumu izmaksas, atvieglojot pārskatatbildību un nodrošinot garantētu izpildi ar gudro līgumu starpniecību. Daudzas no šīm iespējām joprojām ir atkarīgas no tā, cik sekmīgi noritēs cīņa ar tehniskajiem šķēršļiem un politiskajiem izaicinājumiem, piemēram, kā nodrošināt tiesību aktu izpildi, ja nav neviena starpnieka, vai kā un kam piedēvēt juridisku atbildību par zaudējumiem, ko radījušas uz blockchain tehnoloģijas balstītas sistēmas.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *OECD Digital Economy Outlook 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264276284-en